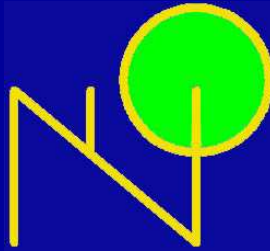

“Stichting Beter Zeist”
Studiebijeenkomst
BURGERPARTICIPATIE

Maandag, 14 juni
20:00 – 22:10 uur
Gemeentehuis Zeist

1

Agenda

20:00 Opening

20:05 Inleiding “De praktijk van Interactieve Planvorming”
(Hans v d Kamp - Voorz. Kopgroep Int.PI.V. HtH)

20:15 Inleiding “Burgerparticipatie” (Wil Nuijen)

20:30 Discussie: Burgerparticipatie in Zeist ?

21:00 Pauze

21:15 Discussie: Voorwaarden voor burgerparticipatie ?

22:00 Conclusies en slotwoord van burgemeester Janssen

22:10 Sluiting

2

Uit het coalitieakkoord (1)

Sterke participatie met samenleving

De samenleving krijgt een grote rol in de beleidsvormingsprocessen

*Uitgangspunt daarbij is om de burgers en andere belanghebbenden **vroeg in de processen** te betrekken*

*We borduren daarbij voort op de tot nu toe met **het interactief werken** opgedane ervaringen en geleerde lessen*

*We maken gebruik van het in de samenleving aanwezige denkniveau en laten ons ondersteunen door **externe deskundigheid** (Kenniscentrum Stedelijke Vernieuwing, Actieplan Lokaal Bestuur, etc.)*

De participatiewijzer Ombudsman is een belangrijke leidraad voor ons.

3

Uit het coalitieakkoord (2)

- *Wijkgericht Werken wordt doorontwikkeld:*
  - *Wijkmanager krijgt (meer) zeggenschap over gelden => wijkbudget*
  - *Meer diensten naar de wijken brengen*
  - *Verbeterde toegankelijkheid van bestuur => **wijkwethouders***
- *Transparantie van bestuur verbeteren*
  - *Wethoudersspreekuur*
  - *Beroep- en bezwaarcommissie **onafhankelijk***
  - *Zoveel mogelijk stukken openbaar*
  - *Gebruik maken van sociale media*
  - *Andere vormen van communicatie*
- *Het college van B&W komt voor 1 november 2010 met een **plan van aanpak burgerparticipatie**.*
- *Dit plan wordt opgesteld **samen met burgers en andere belanghebbenden**.*

Hierin ligt een belangrijke motivatie van Beter Zeist om nu dit onderwerp tijdens deze studieavond aan de orde te stellen !

4

Doel voor vanavond

Van burgers uit Zeist duidelijk krijgen:

- Welk niveau van burgerparticipatie zij als gewenst zien.
- Welke vorm(en) daaraan gegeven dient(dienen) te worden.
- Aan welke voorwaarden daartoe voldaan dient te zijn.
- Hoe ze zelf daaraan willen bijdragen.

5

Ervaringen met Interactieve Planvorming Huis ter Heide West

Hans van der Kamp, Voorzitter Kopgroep

Terugkijkend overheerst een positief gevoel, ook al zijn er zeker "verbeterpunten" aan te wijzen.

Het is een intensief proces waarin veel tijd en energie gaat zitten.

Uiteindelijk stemde ca ¾ van de inwoners van HtH in met het Plan van Aanpak, dat wat het aantal te bouwen woningen betreft aanzienlijk lager uit komt dan als randvoorwaarde was meegegeven (200).

Indien de uitkomst geen forse reductie van het aantal te bouwen woningen zou hebben opgeleverd, zou de acceptatie van de inwoners van HtH aanzienlijk minder geweest zijn.

6

“Zien” we hetzelfde als we het hebben over burgerparticipatie?

Wat zeggen verschillende bronnen er over?

7

Uit enquête “burgerpanel”

(Ervaringen “burgerparticipatie”)

1. Weinig vertrouwen van burger in bestuur
2. Men voelt zich niet serieus genomen
3. Men wil graag meedoen maar het kost veel tijd
4. Schijnvertoning: “luisterend oor”
5. Men wordt vooraf vaak niet goed geïnformeerd
6. Stroperigheid bij besluitvorming
7. Méér behoefte aan interactie

8

Volgens Nationale Ombudsman

(Door burger ervaren ergernissen)

1. "Politiek heeft al besloten"
2. Informatie pas in laat stadium en vaak onvolledig
3. Inspraakprocedures verloren moeite (Ronde Tafels?)
4. Procedures vaak ondoorzichtig
5. Overheid denkt in systemen. Burger heeft het nakijken

9

Overige beperkingen

1. Veel werk wordt uitbesteed aan externe krachten (adviseurs, communicatie managers, onderzoekers etc)
2. Publiek-private samenwerking vaak ondoorzichtig (HvdH, Woningcorporaties)
3. Publiekrechtelijke samenwerking (milieudienst, afvalinzameling, veiligheidsregio)
4. Privaatrechtelijke samenwerking via aandelen, commissarissen en bestuurders

Dit staat op gespannen voet met de verantwoordelijkheid van de Raad

10

Initiatieven van gemeente Zeist

1. Wijkgericht werken (wijkteams, wijkschouw)
2. Vooroverleg met buurten over voorgenomen maatregelen
3. Wijkvisies (niet voortgezet)
4. Buurtagenda's
5. Pilots Interactieve planvorming
  - HtH-W
  - Burgerschap
6. Enquêtes
7. Georganiseerde inspraak (bijv. Structuurvisie)
8. Wijkwethouders (coalitie-akkoord)
9. Eigen voorstel op politieke agenda plaatsen

11

Nationale Ombudsman

Uitgangspunten voor burgerparticipatie

1. Bestuur maakt heldere keuze voor burgerparticipatie (ambitieniveau?)
2. Informeer volledig en open
3. Betrek burgers tijdig en positief
4. Persoonlijk contact
5. Burgers zijn redelijk (bij inspraak)

12

Theorie en praktijk . . .

13

Leerpunten Interactieve Planvorming 1

1. Duidelijke afspraken vooraf
2. Doorgronden van politieke situaties
3. Geen overdreven afstand houden van Raad (Rolverdeling)
4. Betrek óók andere belanghebbenden (woningcorporaties)
5. **Vergeet nazorg niet**
6. **Toets draagvlak / representativiteit**
7. Lopende verplichtingen in beeld brengen

14

Leerpunten Interactieve Planvorming 2

8. Afspraken over doel en wanneer succes
9. Randvoorwaarden goed onderbouwen
10. Korte training voor deelnemende burgers
11. Betrokken ambtenaren: dienstbaar, flexibel en enthousiast

15

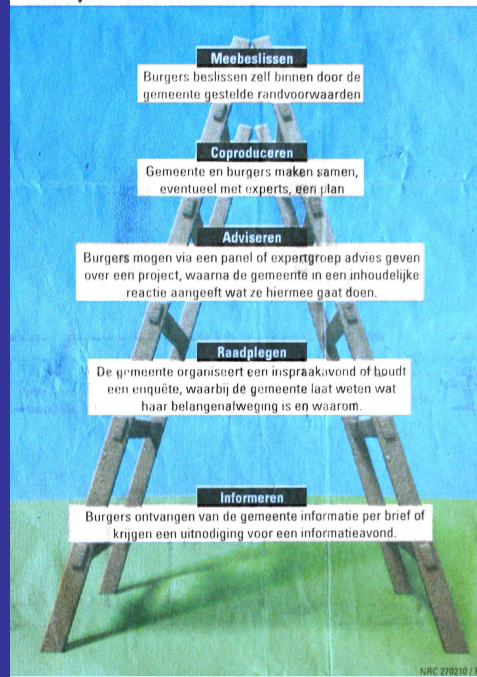
Op welk niveau zet Zeist in?

En voor welke activiteit kies je welk niveau?

- Visie's
- Beleidsnota's
- Bestemmingsplan
- Verkeersmaatregelen
- Groenvoorzieningen & bosbeheer
- Veiligheid
- Onderwijs
- Sport & recreatie
- Bouwvergunning

Participatieladder

NRC: 20100227

Vier uitgangspunten burgerparticipatie

1. Maak heldere keuzes over inspraak
  - Welk ambitieniveau willen we bereiken? En wanneer?
  - Welke participatievorm past bij welk beleidsniveau?
2. Wie doet er mee en namens wie? (representativiteit)
3. Tijdig en volledig informeren van burgers
4. Toon serieuze interesse in wat de burgers te berde brengen.

17

Spelregels burgerparticipatie op “hogere niveau’s” van de ladder

1. Loslaten: op proces ingrijpen, niet op inhoud
2. Interventies door **College van B&W**
3. Ruimte inbouwen (voor bijv. feedback)
4. Durven ingrijpen
5. Deskundigheid ja, maar niet “dicteren” of “klakkeloos overnemen”
6. Faciliteren van contact
7. Terughoudend in politieke beoordeling en besluitvorming

18

Discussievragen burgerparticipatie

- A. (Wat) is burgerparticipatie méér dan Interactief werken, Interactieve Planvorming of Interactieve Beleidsvorming?
- B. Welke vaardigheden moeten betrokken ambtenaren hebben?
- C. Hoe en wanneer en onder welke voorwaarden start je het proces?
- D. Hoe schakel je externe (contra) expertise in?
- E. Moet iedere wijk eigen budget krijgen en zo ja, van welke omvang?

19

A - (wat) Is burgerparticipatie méér dan Interactief werken, Interactieve Planvorming of Interactieve Beleidsvorming?

- *Het zou meer om het “wat” moeten gaan dan om het “hoe”.*
- *Groepssamenstelling aanpassen aan onderwerp en fase.*
- *Participatie is wenselijk op “hoger niveau” dan nu met “Wijkgericht Werken”.*
- *Wringen hogere niveaus van burgerparticipatie met de formele democratie (gemeenteraad)?*
- *Het gaat uiteindelijk toch vaak om de beleidsuitgangspunten.*

20

B - Welke vaardigheden moeten betrokken ambtenaren hebben?

- *Selecteer ambtenaren die het talent hebben om met meedenkende burgers om te gaan, en die ruimte te geven.*
- *Ze dienen ook de juiste stimuli daartoe te krijgen (bijv. in functionerings- en beoordelingsgesprekken).*
- *Het begint met de erkenning dat burgers deskundig zijn op beleidsterreinen die hen raken.*
- *Burgerparticipatie vraagt véél van zowel betrokken ambtenaren als burgers*

21

C - Hoe en wanneer en onder welke voorwaarden start je het proces?

- *Burgers dienen betrokken te worden vóór ideeën en plannen vorm hebben gekregen; er moet speelruimte zijn.*
- *Afspraken met partijen (samenwerkingsverbanden, projectontwikkelaars, woningcorporaties) mogen de speelruimte niet inperken.*
- *Openheid is nodig, bijvoorbeeld over financiën.*
- *Burgers moeten geen beroep op WOB hoeven te doen.*

22

D - Hoe schakel je externe (contra) expertise in?

- *Niet steeds dezelfde adviseurs inschakelen.*
- *Reserveer voldoende middelen voor het inschakelen van externe expertise.*
- *Formuleer gezamenlijk de probleemstelling en de opdracht.*
- *Selecteer gezamenlijk de uitvoerder.*
- *Begeleid de uitvoering gezamenlijk*

23

E - Moet iedere wijk eigen budget krijgen en zo ja, van welke omvang?

- *Vast budget (bijvoorbeeld vast bedrag per inwoner), of “wat er nodig is”?*
- *Aan wie wordt wijkbudget ter beschikking gesteld? (moet verantwoording afleggen)*
- *Misschien toch eerder met een totaalbudget werken en daaruit fondsen toekennen, al naar behoefte zich voordoet.*

24

Aan welke “voorwaarden” moet zijn voldaan? (1)

- A. *Transparante procedures*
- B. *Beperkt aantal beleidsdocumenten*
- C. *Beleidsdocumenten kort en helder (geen Structuurvisie van 270 pagina's)*
- D. *Geen onwrikbaar coalitie-akkoord, maar akkoord op hoofdlijnen*
- E. *Onafhankelijke advisering (niet “wie betaalt, die bepaalt”)*
- F. *Burgers moeten inzicht hebben in samenwerkingsverbanden*
- G. *Ambtelijke staf dient burgers aan te spreken op hun deskundigheid als betrokken inwoner.*

25

Aan welke “voorwaarden” moet zijn voldaan? (2)

Discussie:

- *Burgerparticipatie op niveau 4 of 5 van de participatieladder kan voorkomen dat veel tijd en energie gaat zitten in formele procedures.*
- *Tweewegverkeer is nodig, in bijvoorbeeld “klankbordgroepen”.*
- *Niet steeds dezelfde mensen, maar afwisseling (ook i.v.m. “werklast”).*
- *Hoe vind je burgers bereid om te participeren?*
- *Onderschat niet het belang van “kleine successen en draag deze uit.*
- *Leer van ervaringen in andere gemeenten.*

26

Conclusies

- *In Zeist bestaat basis voor verdergaande burgerparticipatie.*
- *Er zijn enkele positieve ervaringen die stimuleren om verder te gaan.*
- *Stichting Beter Zeist wil meedenken over uitwerking van Plan van Aanpak “Burgerparticipatie” (zie coalitie-akkoord).*
- *Leer van de ervaringen opgedaan in andere gemeenten.*

27

Slotwoord Burgemeester Janssen

- *Traditionele democratie volstaat niet meer.*
- *Burgerparticipatie is nodig als aanvulling daarop, ook voor de grotere beleidsvraagstukken.*
- *In Zeist zoeken we naar vormen daarvoor, die werken.*
- *Dat is een leerproces voor zowel gemeente als burgers.*
- *Dat gaat alleen op basis van wederzijds vertrouwen en respect.*
- *Gun elkaar daarbij de kans en de tijd.*

28